

Posudek diplomové práce Bc. Terezy Hasserové - Komunikační chování žáků a učitele na základní škole speciální

Diplomovou práci jsem si přečetla skutečně se zaujetím, neboť autorka pro zpracování tématu dokázala nasbírat velmi zajímavá a podrobná data. Jde o téma zajímavé a důležité nejen z hlediska výzkumu komunikace žáků s PAS, ale také proto, že se část výzkumu realizovala v době uzavření škol, nabízí nám tedy také nahlédnutí do toho, jak se s dopady pandemie na vzdělávání daná škola a její žáci vyrovnávali.

Koncepce práce

Koncepce práce je dobře promyšlená a logicky strukturovaná, autorka se podrobně věnuje typům mentálního postižení, akcentuje vliv MP na komunikační schopnosti a usouvztahuje tyto dopady na osoby s PAS. V práci by bylo dobré sjednotit používané termíny, objevují se spojení žáci s PAS, osoby s PAS, děti s PAS, žáci s MP, osoby s MP, děti s MP, lidé s MP, což působí trochu zmateně a snižuje to důvěryhodnost jinak pečlivě zpracovaného textu.

Některé kapitoly by bylo na místě mírně zkrátit, např. informace o počátcích epidemie covid-19 a výskytu prvních nakažených na světě s tématem nesouvisí. Teoretická část práce je dostatečně provázaná s praktickou částí, v práci jsou jasně formulovány závěry.

Hodnocení: A

Metodologie a zpracování dat

Metodologie práce je velmi pečlivě a podrobně popsána, dokonce se domnívám, že v některých ohledech až příliš podrobně (na str. 68 a dále na dalších dvou stranách je detailně popsána metoda pozorování, kterou si autorka zvolila jako základní postup: *Pro realizaci svého výzkumu jsem si zvolila metodu pozorování, tedy metodu, která je založena „na sledování a analýze jevů, které lze vnímat smysly“ (Křováčková, 2011, s. 101). Podle Křováčkové (2011, s. 101) musí být pozorování „záměrné, cílevědomé, plánované, systematické a řízené“.* Autorka dodává, že pro metodu pozorování je příznačné, že *„výzkumník nezasahuje do objektivní reality“.* Křováčková (2011, s. 101) mezi výhody této metody řadí, že *se jedná o nejpřirozenější a málo nákladnou diagnostickou metodu, jedná se o přímé sledování reálných jevů, výzkumník může získat data, která by jinou technikou nezískal a může získat velké množství kvantitativních údajů,* s. 68).

V práci je přesně popsán postup, podle kterého autorka komunikovala se školou a sbírala data, nechybí ukázky informovaného souhlasu, pracovních listů atd. Ráda bych ocenila skutečnost, že autorka dokázala data nasbírat a práci dokončit navzdory neblahé situaci ve školním roce 2019/20 a 2020/21 související s uzavřením škol v době pandemie. Zřejmě pod tíhou snahy o co nejpodrobnější popis postupu sběru dat došlo k nejasnosti, kdy autorka v některých pasážích popisuje činnost výzkumníka ve 3. os. sg.: *Výzkumník seděl mimo kruh, který žáci společně s učiteli vytvořili, aby nebyl narušen přirozený průběh hodiny*, s. 76, a o několik řádků níže v 1. os sg.: *neverbální stránku komunikace jsem zapisovala do záznamového deníku*, s. 76, předpokládám ale, že v obou případech byla míněna stejná (jedna) osoba výzkumníka.

Prezentovaná data jsou z didaktického hlediska velmi zajímavá, bohužel analýza audionahrávek vyučovacích hodin spíše klouže po povrchu, zaměřuje se na popis činností učitele a žáků během hodiny, postrádám zde lingvistickou analýzu probíhající pedagogické komunikace (např. jaké typy otázek učitelka žákům klade, jak na ně žáci reagují, zda jednoslovně, nebo odpovídají ve větách, v případě práce s vizuální oporou zda reagují lépe atd.). V textu práce ani v přílohách jsem nenašla soupis kritérií, podle kterých byla analýza provedena.

Analýza pracovních listů tyto poznatky přináší, byť v menším měřítku, ani v této části ale postup a kritéria analýzy nejsou uvedeny.

Hodnocení: B

Práce s odbornou literaturou

Práce vychází z relevantní odborné literatury, autorka správně označuje citace (snad jen drobná poznámka, že některé citace jsou poměrně dlouhé a bylo by vhodné nahradit je zkrácenými parafrázemi).

Hodnocení: A

Formální úroveň práce

Z formálního hlediska je práce zpracována kvalitně, neobsahuje neúměrné množství chyb, obsahuje všechny požadované náležitosti včetně obsáhlých příloh, text je koherentní a odpovídá odbornému stylu.

Hodnocení: A

Otázka k obhajobě

Vzhledem k tomu, že jste měla možnost poměrně podrobně sledovat hodiny řečové výchovy v dané škole, našla jste z hlediska podpory řečového vývoje žáků něco, co byste učitelkám doporučila změnit, případně zlepšit?

Celkové hodnocení

Na základě výše uvedeného hodnocení práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

V Praze 15. 6. 2021

Mgr. Kateřina Šormová, Ph.D.